

„Nietzsche seminarium“

<http://nietzsche.ph-f.org/>

Bibliografia pierwotnie ukazała się w książce: J. Sucharzewska, *Friedrich Nietzsche w literaturze i publicystyce polskiej lat 1939-1989*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2009.

Jadwiga Sucharzewska

Polska bibliografia Nietzschego za lata 1939-1989

Bibliografia podmiotowa

Wydania książkowe

- Narodziny tragedii*, Warszawa 1946/1947 (?) [nie rozsprzedany zapas nakładu Biblioteki Polskiej (1924; seria „Wielka Biblioteka” nr 108) opatrzony nową okładką przez wyd. Gebethner i Wolff (seria „Biblioteczka Uniwersytetów Ludowych” nr 306)].
- Aforizmy*, oprac. S. Lichański, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1973 (wyd. II 1978) [Wybór z polskiej edycji zbiorowej *Dzieł* F. Nietzschego, wyd. J. Mortkowicza, Warszawa 1905-1912; przekład skorygowany według wydania krytycznego: F. Nietzsche, *Werke in drei Bänden*, K. Schlechta (Hrsg.), München 1955-1956].
- [*Tako rzecze Zaratustra*], b.m. [Kraków], b.w., b.r. [1981] [wydawnictwo drugiego obiegu BN-3872¹].
- Tako rzecze Zaratustra. Książka dla wszystkich i nikogo*, tom 1-2, OPP Sigma SZSP UW, Warszawa 1981.
- Antychryst. Przemiany wszystkich wartości*, przeł. L. Staff, b.m. [Kraków], b.w., b.r.[1982], [reprint z wydania *Dzieł* F.N.J. Mortkowicza, t. VII].
- Ecce homo. Jak się staje - kim się jest*, b.m. [Kraków], przeł. L. Staff, b.w., b.r. [1982], reprint z 1909 r. (II wyd. *Dzieł* F.N.J. Mortkowicza) wydawnictwo drugiego obiegu BN 3068].
- Zmierzch bożyszcz czyli Jak się filozofuje młotem*, przeł. S. Wyrzykowski, b.m.[Kraków], b.w., b.r. [1982], [przedruk z *Dzieł* Nietzschego, t. V, wyd. J. Mortkowicz; wydawnictwo drugiego obiegu BN 3067].
- Poza dobrem i złem*, przeł. S. Wyrzykowski, Warszawa 1983, Rada Naczelna ZSP [reprint wydania z 1912 roku].

¹ Skrót BN oznacza *Bibliografią podziemnych druków zwartych z lat 1976-1989*, oprac. G. Fedorowicz, K. Gromadzińska, M. Kaczyńska, Biblioteka Narodowa, Warszawa 1995.

- Jutrzenka - myśli o przesadach moralnych*, cz. I, przeł. S. Wyrzykowski, b.m. [Kraków], b.w., b.r. [1982/1983], [przedr. z r. 1907; wydawnictwo drugiego obiegu BN 3069].
- Jutrzenka - myśli o przesadach moralnych*, przeł. S. Wyrzykowski, Warszawa 1983, „Klub Otrycki” Komisji Kształcenia i Wydawnictw RN ZSP [reprint wydania z 1912 roku].
- Z genealogii moralności. Pismo polemiczne*, przeł. L. Staff, Warszawa 1983, „Klub Otrycki” Komisji Kształcenia i Wydawnictw RN ZSP [reprint wydania z 1905 roku].
- Poza dobrem i ziemi*, przeł. S. Wyrzykowski, „Klub Otrycki” Komisji Kształcenia i Wydawnictw RN ZSP, Warszawa 1983 [reprint z wyd. III J. Mortkowicza 1911].
- Ludzkie, arcyłudzkie*, przeł. K. Drzewiecki, Warszawa 1984, Centralny Klub Studencki „Hybrydy” [reprint wydania z 1908 roku].
- Poza dobrem i ziemi*, przeł. S. Wyrzykowski, „Klub Otrycki” Komisji Kształcenia i Wydawnictw RN ZSP, Warszawa 1984 [reprint na podstawie wydania z roku 1912].
- Wola mocy. Próba przemiany wszelkich wartości. /Studia i fragmenty /*, przeł. S. Frycz, K. Drzewiecki, „Klub Otrycki” i Komisja Kształcenia i Wydawnictw RN ZSP, Warszawa 1984 [reprint wydania z 1911].
- Ecce homo. Jak się staje - kim się jest*, przeł. L. Staff, ZSP, Warszawa 1985 [reprint II. wydania J. Mortkowicza].
- Narodziny tragedii, czyli hellenizm i pesymizm*, przeł. L. Staff, Warszawa 1985 (1986 KB) „Klub Otrycki” Komisji Kształcenia i Wydawnictw RN ZSP [reprint wydania z 1907 roku].
- Ludzkie, arcyłudzkie*, przeł. S. Drzewiecki, „Kolegium Otryckie” i Rada Naczelna ZSP, Warszawa 1987 [reprint z 1908 roku].
- Ludzkie, arcyłudzkie*, cz. II: *Wędrowiec i jego cień*, przeł. K. Drzewiecki, Warszawa 1987, „Kolegium Otryckie” i Rada Naczelna ZSP [reprint wydania z 1908 roku].
- Ecce homo. Jak się staje - kim się jest*, przeł. L. Staff, „bis” Biuro Informacji Studenckiej Zrzeszenia Studentów Polskich, Warszawa 1989 (wydanie II) [reprint na podstawie II wydania J. Mortkowicza].
- Antychryst. Przemiany wszystkich wartości. Przedmowa i księga pierwsza*, b.m., b.w., b.r. [zewewnętrzne cechy druku wskazują wydanie nakładu w wyd. „bis” na przełomie 1989/1990].
- Z genealogii moralności. Pismo polemiczne*, b.m., b.w., b.r. [reprint z 1906 roku, zewnętrzne cechy druku wskazują na wydanie nakładu w wyd. „bis” na przełomie 1989/1990].

Publikacje w prasie lub tomach zbiorowych

- Słońce me gaśnie [Die Sonne sinkt]*, przekład J. Kasprowicza z 1902 roku [pierwodruk: „Słowo Polskie” 1902, nr 127, s. 9], przytoczony i omówiony w: J. Berger, *Przekłady Kasprowicza*, cz. 1: *Poezja*, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Prace Komisji Filologicznej, t. 12, 1948, z. 1, s. 236-237.
- Aforyzmy*, „Tygodnik Powszechny” 1958, nr 7, s. 5. [Słuchacz - krytyk - fragment *Narodzin tragedii*], „Teatr i Film” 1958, nr 7 [rubryka:] *stare - nieprzestarzałe*, s. 27.
- Aforyzmy*, wybrał, przełożył i do druku podał W. Wirpsza, „Życie Warszawy” 1958, nr 82-83, s. 8.
- Aforyzmy*, [w dziale:] *Filozofia i socjologia XX wieku*, „Argumenty” 1962, nr 18, s. 7. [fragment z *Ludzkie, arcyłudzkie*], przeł. I. Krońska, [w:] *Filozofia egzystencjalna*, red. L. Kołakowski, K. Pomian, Warszawa 1965, s. 93-106.

- [fragment *Narodzin tragedii*], przeł. L. Staff, [w:] *Moderniści o sztuce*, oprac. E. Grabska, Warszawa 1971, s. 339-350.
- [fragment *Tako rzecze Zarathustra (O ludziach wzniosłych)*], przeł. W. Berent, [w:] *Sztuka interpretacji*, oprac. H. Markiewicz, Wrocław 1973, s. 21-22.
- Fragmenty ze *Zmierzchu bożyszc, Wiedzy radosnej, Poza dobrem i złem, Antychrysta, Jutrzenki, Z genealogii moralności*, przeł. K. Krzemieniowa (przekład z F. Nietzsche, *Werke. Kritische Gesamtausgabe*, hg. von G. Colli und M. Montinari, Berlin-New York 1969-1974), [w:] Z. Kuderowicz, *Nietzsche*, „Wiedza Powszechna”, Warszawa 1976 (wyd. II 1979), s. 171-186; 190-236.
- [fragment z *Tako rzecze Zarathustra*], przeł. W. Berent, [w:] Z. Kuderowicz, *Nietzsche*, Warszawa 1976, s. 186-189, 237-248.
- Aforyzmy*, [w:] *Ziarno i miód mądrości. Antologia aforyzmu polskiego*, wybrał i posłowie napisał K. Orzechowski, Wrocław 1977, s. 5; 136 [*Zamiast wstępu* oraz *Posłowie* to aforyzmy F.N.].
- [fragment *Jutrzenki*] K. Boczkowski, *W niewoli śniegu, w ciepłym czólnie krwi*, Warszawa 1981, s. 43-44 [por. 24].
- [fragmenty *Poza dobrem i złem*], przeł. S. Wyrzykowski, [w:] M. Janion, *Odmieńcy*, Gdańsk 1982, s. 10, 40, 62, 64.
- [fragment *Jutrzenki*], przeł. S. Wyrzykowski, M. Janion, *Odmieńcy*, Gdańsk 1982, s. 73-74.
- [*Przysłowie mówi, Sanktus Januarius*], przeł. L. Staff, [w:] *Poezja filozofów*, oprac. W. Jaworski, Kraków-Wrocław 1984, s. 374-375.
- [*Dytyramby dionizyjskie* - fragm.], przeł. S. Wyrzykowski, [w:] *Poezja filozofów*, oprac. W. Jaworski, Kraków-Wrocław 1984, s. 376-379.
- [*Poza dobrem i złem* - fragment], przeł. S. Wyrzykowski, [w:] *Teksty filozoficzne dla uczniów szkół średnich*, oprac. M. Łojek, WSiP, Warszawa 1987, s. 264-265.
- [*Tako rzecze Zarathustra* - fragment], przeł. W. Berent, [w:] *Teksty filozoficzne dla uczniów szkół średnich*, oprac. M. Łojek, WSiP, Warszawa 1987, s. 266-268.
- [*Poza dobrem i złem* - fragment], przeł. K. Krzemieniowa, [w:] *Teksty filozoficzne dla uczniów szkół średnich*, oprac. M. Łojek, WSiP, Warszawa 1987, s. 269-270.
- [*Jutrzenka* - fragment], [w:] *Teksty filozoficzne dla uczniów szkół średnich*, oprac. M. Łojek, WSiP, Warszawa 1987, s. 268-269.
- *** *Staleś niegdyś na moście*, przeł. K. Lipiński, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1987/10, s. 13.
- *** *Człowieku! Miej się na baczności!*, przeł. K. Lipiński, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1987/10, s. 13.
- Fragmenty listów z lat 1869-1876*, przeł. L. Kusak, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1988, nr 2, s. 48-56.
- Fragmenty z listów z lat 1876-1877*, przeł. L. Kusak, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1989, nr 1, s. 82-95.
- Teoriopoznawcze wprowadzenie o prawdzie i kłamstwie w sensie pozamoralnym*, przeł. K. Wolicki, s. 165-184, „Teksty” 1980, nr 3 [Źródło: F. Nietzsche, *Das Philosophenbuch - Le Livre du Philosophie. Étude theoretiques*, Aubier - Flammarion 1969, s. 170-214].
- Przyczynek do nauki stylu*, przeł. K. Wolicki, s. 185-186, „Teksty” 1980, nr 3 [Aforyzmy ułożone przez F.N. dla Lou Salomé, włączone przez nią do książki *Friedrich Nietzsche in seinen Werken*, Wien 1894, s. 125-126].
- [Fragmenty z *Ludzkie arcyłudzkie*], przeł. I. Krońska, [w:] *Filozofia egzystencjalna*, oprac. M. Kostyszak, Wrocław 1989, s. 39-51.

Teksty naukowe, krytycznoliterackie i publicystyczne odnoszące się do Friedricha Nietzschego

Druki zwarte polskie

- [anonim], *Hitler, Mussolini i Nietzsche*, Departament Informacji Delegatury Rządu na Kraj, Warszawa 1943.
- S. Rozmaryn, *Fryderyk Nietzsche. U źródeł faszyzmu*, Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego, Warszawa 1947.
- S. Zabierowski, „*Pan Tadeusz*” w kręgu Nietzschego, odbitka z książki *Adam Mickiewicz. Materiały śląskiej sesji Mickiewiczowskiej*, Katowice 1958.
- A. Rogalski, *Nietzsche*, [w:] idem, *W kręgu Nibelungów*, Poznań 1958, s. 66-71 [charakterystyka filozofii F.N. utrzymana w duchu G. Lukacsa].
- K. Wyka, *Stanisława Brzozowskiego dyskusja o Fryderyku Nietzsche*, w: idem, *Modernizm polski*, Kraków 1959.
- L. Chwistek, *Falszywy prorok. Fryderyk Nietzsche*, [w:] idem, *Wielość rzeczywistości w sztuce i inne szkice literackie*, Warszawa 1960, s. 198-202 [„parweniuzowskość i przyziemność” koncepcji F.N.].
- M.M. Frenkel, *Obląkanie Nietzschego*, [w:] idem, *Marszruty i manowce półwiecza*, Katowice 1960, s. 163-166 [pierwodruk w „Wiadomościach Literackich” 1932].
- M.M. Frenkel, *Na tropie Nietzschego*, [w:] idem, *Marszruty i manowce półwiecza*, Katowice 1960, s. 167-170 [pierwodruk w „Wiadomościach Literackich” 1932].
- T. Weiss, *Fryderyk Nietzsche w piśmiennictwie polskim lat 1890-1914*, Ossolineum, Wrocław-Kraków 1961.
- R. Zimand, *Między Nietzsche a cyklistami*, [w:] idem, *Dekadentyzm warszawski*, Warszawa 1964, s. 72-125.
- H. Gillner, *Fryderyk Nietzsche. Filozoficzna i społeczna doktryna immoralizmu*, wstęp J. Garewicz, Warszawa 1965. L.K. [L. Kołakowski], *Friedrich Nietzsche*, [w:] *Filozofia egzystencjalna*, red. L. Kołakowski, K. Pomian, Warszawa 1965, s. 91-93.
- J. Kuczyński, *Fryderyk Nietzsche: wolność przeciwko społeczeństwu*, [w:] *Antynomie wolności*, Warszawa 1966.
- T. Zieliński, *Antyk Nietzschego*, [w:] idem, *Po co Homer? Świat antyczny i my*, Kraków 1970, s. 328-360.
- N. Honsza, *Niebezpieczne związki (Nietzsche - Mann)*, [w:] idem, *Nad twórczością Tomasza Manna*, Katowice 1972, s. 42-50.
- S. Brzozowski, *Fryderyk Nietzsche*, [w:] idem, *Kultura i życie*, Warszawa 1973, s. 605-643 [pierwodruk: S. Brzozowski, *Fryderyk Nietzsche*, Stanisławów, b.r. (1907)].
- S. Brzozowski, *Filozofia Fryderyka Nietzschego*, [w:] idem, *Kultura i życie*, Warszawa 1973, s. 644-694 [pierwodruk: „Przegląd Filozoficzny” 1912, z. 4, s. 462-510].
- S. Lichański, *Słowo wstępne*, [w:] F. Nietzsche, *Aforyzmy*, Warszawa 1973 [wyd. II 1978], s. 5-17.
- A. Lempicka, *O jakim nietzscheanizmie mowa*, [w:] idem, *Wyspiański pisarz dramatyczny idei i formy*, Kraków 1973.
- S. Szenic, *Fryderyk Nietzsche*, [w:] *Za zachodnią miedzą. Polacy w życiu Niemiec XVIII i XIX wieku*, Warszawa 1973 [polskie pochodzenie F.N. udokumentowane „z całą wiarygodnością”, lecz jego poglądy obce Polakom].

- E. Bieńkowska, *Dwie twarze losu. Nietzsche - Norwid*, Warszawa 1975.
- J. Koprowski, *Przodkowie Nietzschego*, [w:] idem, *U nas i gdzie indziej. Felietony i szkice*, Katowice 1975, s. 97-100 [otwarta kwestia polskości F.N.].
- R. Nycz, *Homo irrequietus: Nietzscheizm w twórczości Wacława Berenta*, „Pamiętnik Literacki” 1976, nr 2, s. 45-82.
- Z. Kuderowicz, *Od historii jako procesu do historii jako czynu (Refleksja historyzoficzna we wczesnej twórczości Nietzschego)*, [w:] *U progu współczesności. Z dziejów doktryn antypozytywistycznych*, red. B. Skarga, Wrocław-Warszawa 1978, s. 41-59.
- S. Jarociński, *Totalne dzieło sztuki (Wagner i Nietzsche)*, [w:] S. Jarociński, *Ideologie romantyczne*, Warszawa 1979, s. 49-67.
- K. Górniak-Kocikowska, *Miejsce i rola nauk przyrodniczych w filozofii Fryderyka Nietzschego*, [w:] *Tradycja a współczesność*, red. R. Kozłowski, Poznań 1981, s. 67-79.
- K. Kurowska, Rudziński R., *Fryderyk Nietzsche: Bóg umarł*, [w:] idem, *Filozofia i wartości*, Warszawa 1981, s. 88-99.
- B. Urbankowski, *Humanizm antychrześcijański Nietzschego*, [w:] idem, *Absurd, ironia, czyn*, Warszawa 1981, s. 192-223.
- J. Pietrzak, *Nietzscheańska koncepcja nauki*, Częstochowa 1982.
- W. Karpiński, *Dionizos w Sorrento*, [w:] idem, *Pamięć Włoch*, Kraków 1982, s. 210-220 [esej o ostatnich latach życia Nietzschego i o jego „upadku”].
- K. Górniak, *Nietzscheańska krytyka moralności mieszczańskiej podstawą „przewartościowania wszystkich wartości”*, [w:] *Człowiek i świat wartości*, red. J. Lipiec, Kraków 1982, s. 235-246.
- K. Górniak, *Fryderyk Nietzschego interpretacja i krytyka filozofii Kanta*, [w:] *W kregu inspiracji kantowskich*, pod red. R. Kozłowskiego, Warszawa-Poznań 1983, s. 151-168.
- K. Sauerland, *Przewartościowanie wartości w obliczu śmierci Boga (Friedrich Nietzsche)*, [w:] idem, *Od Diltheya do Adorna. Studia z estetyki niemieckiej*, Warszawa 1986.
- R. Pałac, *Fryderyk Nietzsche czyli przewartościowanie wartości*, [w:] idem, *Klasyki filozofii*, Warszawa 1987, s. 193-205.
- T. Sławek, *Minotaur. O czytelniku w pismach Nietzschego*, [w:] W. Kalaga, T. Sławek (red.), *Tekst (Czytelnik) Margines*, Katowice 1988, s. 138-161.
- E. Feliksiak, *Ryzyko granicy: Tomasz Mann i Nietzsche*, [w:] idem, *Budowanie przestrzeni sporu. Etos literatury w sytuacji kryzysu europejskiego pluralizmu (Tomasz Mann - Tadeusz Konwicki - Erica Bedretti)*, Warszawa 1989, s. 134-153.
- W. Mackiewicz, *Nietzscheizm i marksizm w literaturze i filozofii okresu Młodej Polski*, Warszawa 1989.
- J. Pietrzak, *Pozytywny program etyczny Fryderyka Nietzschego. Idea nadczłowieka*, Wydawnictwo SGGW-AR, Warszawa 1989.

Druki zwarte obecne

- H. Pfeil, *Tragizm negacji Boga*, przeł. A.C., Księgarnia Świętego Jacka, Katowice 1947 [obłęd F.N. przykładem „tragicznych skutków negacji Boga”; niemniej jednak jego filozofia może być impulsem do odnowienia chrześcijaństwa].
- E. Bertram, *Nietzsche. Próba mitologii*, przeł. D. Szumska, [w:] *Teoria badań literackich za granicą*, oprac. S. Skwarczyńska, t. II, Kraków 1974, s. 150-189.

- L. Boros, *Bezradność. Nietzsche*, [w:] idem, *Odkrywanie myśli*, przeł. C. Tarnogórski, Warszawa 1975, s. 48-68 [F.N. to „ateista w umyśle, w sercu - chrześcijanin”, o czym ma świadczyć *Pieśń do nieznanego Boga w Zaratustrze*].
- A. Camus, *Nietzsche i nihilizm*, [w:] idem, *Człowiek zbuntowany* [przekład anonimowy, właśc. przeł. J. Guze], Paryż 1958, s. 77-91 [przedruk w:] A. Camus, *Eseje*, przeł. J. Guze, Warszawa 1977, s. 319-322.
- E. Paci, *Nietzsche*, [w:] idem, *Związki i znaczenia*, „Czytelnik”, Warszawa 1980, s. 319-429 [omówienie biografii i twórczości F.N.].
- P. Tillich, *Męstwo bycia*, przeł. H. Bednarek (I wyd. Paris 1983), Poznań 1994, s. 32-36, 45, 48, 149, 151, 155-156, 166, 197 [ontologia męstwa F.N.; F.N. najważniejszym egzystencjalistą].
- L. Szestow, *Dostojewski i Nietzsche. Filozofia tragedii*, przekład i wstęp C. Wodziński, „Czytelnik”, Warszawa 1987.
- CG. Jung, *Pierwiastek apoliński i pierwiastek dionizyjski*, [w:] idem, *Rebis czyli kamień filozofów*, wybrał i przeł. J. Prokopiuk, Warszawa 1989, s. 87-101 [ewolucja w postrzeganiu elementu dionizyjskiego przez F.N.: od estetyzowania do „konwersji” na dionizyjskość].

Druki rozproszone

- h. mich [H. Michalski], *Nietzsche - prorok hitleryzmu*, „Dziennik Powszechny” 1945, nr 124, s. 1.
- J.O. [z dopiskiem: „student UW”], *O wartości wychowawczej pism Fryderyka Nietzschego*, „Głos Wolnych” 1947, nr 2-3, s. 29-30 [filozofia F.N. remedium na „tresurę prefektów i katechetów”].
- r. m., *Wartość wychowawcza pism Fr. Nietzschego*, [w dziale:] *Co piszą inni?*, „Głos Katolicki” 1947, nr 16, s. 138 [polemika z artykułem w „Głosie Wolnych”].
- [anonim], *Są jeszcze obrońcy Fryderyka Nietzschego*, [w dziale:] *Przegląd prasy katolickiej*, „Słowo Powszechnie” 1947, nr 25, s. 5 [przedstawienie polemiki „Głosu Katolickiego” z „Głosem Wolnych”].
- P. Kupkę, *Nietzsche przed trybunałem denazyfikacyjnym*, „Odra” 1947, nr 30, s. 1.
- J.M. Nowak, *Życie w USA*, „Odrodzenie” 1947, nr 22, s. 5 [relacja z odczytu T. Manna o F.N. w Library of Congress w Waszyngtonie 29 kwietnia 1947].
- [„Prot Sowizdrzał”], *Pamięć historii*, [z cyklu:] *Z teki dra Prota Sowizdrzala*, „Odrodzenie” 1947, nr 16, s. 8 [F.N. odpowiedzialny za nazizm].
- L. Rygier, *„Nadczłowieczeństwo” czy „pionierstwo”. Wacław Nalkowski o Nietzschem*, „Robotnik” 1947, nr 17, s. 4.
- P. Hulka-Laskowski, *Genealogia chybionego patrona*, „Warszawa” 1947, nr 1, s. 1-2 [F.N. sfalszowany i wykorzystany przez hitlerowców].
- E. Naganowski, *Nietzscheańskie „Poza dobrem i złem”*, „Dziś i Jutro” 1947, nr 12, s. 6-7 [kwestia odpowiedzialności F.N. za faszyzm - polemika z artykułem P. Hulki-Laskowskiego w „Warszawie” (por. nr 100)].
- H. Pawlicki, *Nietzsche i Tomasz Mann*, „Dziś i Jutro” 1947, nr 33, s. 5 [krytyka odczytu T. Manna na zjeździe PEN-Clubu w Zurychu].
- ks. J. Piwowarczyk, *Fryderyk Nietzsche*, „Tygodnik Powszechny” 1950, nr 39, s. 1-2.

- A. Rogalski, *Od Nietzschego do Juengera*, „Polska Zachodnia” 1948, nr 33, s. 2-3 [F.N. „ideologiem III Rzeszy”].
- J. Wyszomirski, *Przedslannik hitleryzmu*, „Express Wieczorny” 1949, nr 224, s. 4.
- Z.M. Łukaszewicz, *Uwagi o Fryderyku Nietzsche*, „Słowo Powszechne” 1951, nr 6, s. 3 [nawiązanie do art. Piwowarczyka (por. 81); F.N. odpowiedzialny za faszyzm].
- E. Szerementowski, *Czyżby herbowi stryjce? Osobliwi kuzyni: Dostojewski i Nietzsche*, „Problemy” 1957, nr 10, s. 731-735 [dywagacje na temat wspólnego polskiego pochodzenia F.N. i Dostojewskiego].
- kn, *Próba rehabilitacji Nietzschego?*, „Nowa Kultura” 1957, nr 15, s. 8 [artykuł inspirowany odkryciem fałszerstw pism F.N.].
- [anonim], *Sfalszowany Nietzsche*, „Nowa Kultura” 1958, nr 11, s. 8. ab., *Nietzsche sfalszowany*, „Twórczość” 1958, nr 5, s. 153-158 [omówienie artykułu z „Arts” poświęconego odkryciu K. Schlechty; przykłady fałszerstw].
- T.O. Cavanessa, *Fr. Nietzsche (!) w nowym świetle*, „Ziemia Kielecka” 1958, nr 2, s. 28.
- Z. Kubiak, *Filozof tragiczny*, „Tygodnik Powszechny” 1958, nr 7, s. 5. H.M. [H. Migąła] (oprac. z niem.), *Nowe wydanie dzieł Fryderyka Nietzschego*, „Przegląd Humanistyczny” 1958, nr 6, s. 189-194.
- A. Lempicka, *Nietzscheanizm Wyspiańskiego*, „Pamiętnik Literacki” 1958, z. 3, s. 37-66 [przedruk w: idem, *Wyspiański. Pisarz dramatyczny. Idee i formy*, Kraków 1973, s. 101-121].
- W. Heise, *Nowe wydania dzieł Fr. Nietzschego*, oprac. H. M., „Przegląd Humanistyczny” 1958.
- R. Rosiak, *Wacław Nalkowski a Fryderyk Nietzsche*, „Przegląd Humanistyczny” 1958, nr 3, s. 125-134.
- J. Surymowa-Wyczółkowska, *Nietzsche w salonach na Kruczej*, „Wiadomości” 1958, nr 13, s. 2 [rozmowy o filozofii F.N. w salonach pp. Wyczółkowskich].
- J. Susł, *Nietzsche i fałszerze*, „Tygodnik Powszechny” 1958, nr 7, s. 5. t, *Pośmiertne perypetie klasyka*, „Polityka” 1958, nr 8, s. 7.
- W. Wirpsza, *Mala glossa do sprawy Nietzschego*, „Życie Warszawy” 1958, nr 82-83, s. 8 [sfalszowanie dzieł F.N.; aforyzmy w tłumaczeniu Wirpsy].
- M. Nowaczyk, *Fryderyk Wilhelm Nietzsche jako filozof religii*, „Euhemer” 1959, nr 1-2, s. 83-109 [arystokratyczny charakter ateizmu F.N. dowodem, że „nie każda negacja Boga jest afirmacją wielkości człowieka”; konkluzja: „ateizm musi stać się komunizmem”].
- H. Gillner, *Swoistość metody filozoficznej Nietzschego*, „Studia Filozoficzne” 1961, nr 4, s. 145-173.
- J. Kuczyński, *Siła i miłość. Nietzsche - Tomasz Mann - Mounier*, „Argumenty” 1961, nr 8, s. 1, 10.
- J. Kuczyński, *Dekadencja kultury mieszczańskiej w analizach Fryderyka Nietzschego*, „Studia Filozoficzne” 1962, nr 4, s. 65-89.
- J. Kuczyński, *Fryderyk Nietzsche: antynomie humanizmu*, [w dziale:] *Filozofia i socjologia XX wieku*, „Argumenty” 1962, nr 18, s. 6, 7 il. [m.in. o wpływie Burckhardta na F.N. (Burckhardt prawdopodobnie pierwowzorem Zaratusztry)].
- B. Wojdowski, *Mann i nietzscheanizm epoki*, „Kultura” 1964, nr 38, s. 9.
- B. Gawęcki, *Zgubna doktryna nietzscheańska*, „Studia Philosophiae Christianae” 1965, nr 1, s. 7-16.

- T. Płuzański, *Antychrześcijańska inspiracja chrześcijańskiej filozofii*, „Zeszyty Argumentów” 1965, z. 1, s. 23-39 [wpływ Nietzschego na Mouniera].
- J. Kuczyński, *Drogi nadczłowieka* (fragment książki Kuczyńskiego *Zmierzch mieszczaństwa*), „Przegląd Zachodni” 1966, nr 3, s. 37-52.
- J. Kuczyński, *Wizerunek filistra* (fragment *Zmierzchu mieszczaństwa*), „Zeszyty Argumentów” 1966, nr 4, s. 65-82.
- J. Gafecki, *Nietzsche a „Carmen” Bizeta*, „Studia Estetyczne” 1967, t. 4, s. 119-134.
- ks. S. Kowalczyk, *F. Nietzsche i jego proklamacja śmierci Boga*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 1970, nr 3, s. 27-34 [przedr. w:] idem, *Współczesna filozofia Boga. Wybrane zagadnienia*, Lublin 1970, s. 37-44 [przedruk w:] idem, *Bóg w myśli współczesnej*, Wrocław 1979, s. 75-86.
- N. Honsza, *Niebezpieczne związki. Tomasz Mann - Nietzsche - Wagner - Schopenhauer*, Acta Universitatis Wratislaviensis Germanica Wratislaviensia, 1971, nr 154, s. 3-12 [złożoność recepcji F.N. u T. Manna; F.N. jako współtwórca kultury masowej].
- W. Kaniowski, *Ideal przyszłości: nadczłowiek*, „Studia Filozoficzne” 1971, nr 1.
- S. Szenic, *O polskości Fryderyka Nietzschego*, „Nowe Książki” 1971, nr 24.
- W. Benedyktynowicz, *Ojcowie naszej współczesności: Nietzsche*, „Rocznik Teologiczny” 1972, z. 1, s. 17-27.
- W. Loranc, *Filozofia chorobliwego indywidualizmu (Fryderyk Nietzsche)*, „Argumenty” 1972, nr 28, s. 5, 12 il.
- J. Michalik, *Nietzscheizm w dramatach Jana Augusta Kisielewskiego*, Roczniki Komisji Historyczno-Literackiej, 1972, nr 10, s. 165-199 [analiza zdeklarowanego nietzscheizmu Kisielewskiego].
- E. Bieńkowska, *Dwie twarze losu. Fragment szkicu o Fryderyku Nietzschem*, „Znak” 1972, nr 12, s. 1634-1648.
- E. Bieńkowska, *Nietzsche a Hegel: spór o historię*, „Studia Filozoficzne” 1973, nr 4, s. 115-129.
- W. Kaniowski, *Nietzsche: religia jako źródło degradacji osobowości*, „Studia Filozoficzne” 1973, nr 4, s. 105-114.
- W. Kaniowski, *Nietzscheańska koncepcja człowieka*, „Studia Filozoficzne” 1973, nr 5, s. 217-228.
- J. Koprowski, *Przodkowie Nietzschego*, [w dziale:] *U nas i gdzie indziej*, „Literatura” 1973, nr 38, s. 13.
- A. Walicki, *Poznanie i czyn (Stanisław Brzozowski - Fryderyk Nietzsche)*, „Studia Filozoficzne” 1973, nr 4, s. 79-103.
- E. Bieńkowska, *Taniec Zaratustry*, „Teksty” 1973, nr 1, s. 26-41.
- H. Worcell, *Wielbiciele Fryderyka Nietzschego*, „Twórczość” 1973, nr 7, s. 57-60 [zob. idem, *Wpisani w Giewont*].
- E. Bieńkowska, *Norwid i Nietzsche w poszukiwaniu źródeł kultury*, „W drodze” 1974, nr 9, s. 58-69.
- Z. Kuderowicz, *Poznanie i działanie w filozofii Nietzschego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Filozoficzne” 1974, nr 358, z. 4, s. 7-30.
- K. Sokalska, *Fryderyk Nietzsche o Odrodzeniu i Reformacji*, „Euhemer” 1974, nr 3, s. 111-123 [analiza Nietzscheańskiego obrazu Odrodzenia i Reformacji z punktu widzenia filozofii marksistowskiej; wpływ filozofii renesansowej (zwłaszcza Mon-taigne'a) na twórczość F.N.].

- ps, *Tako rzecze Zarathustra... i Barrault*, „Dialog” 1975, nr 3, s. 170-171 [omówienie spektaklu *Tako rzecze Zarathustra* w reżyserii Jeana Louisa Barraulta (premiera: listopad 1973)].
- E. Bięńkowska, *Literatura i los*, „Znak” 1975, nr 8, s. 1025-1031.
- W. Kaniowski, *Marks a Nietzsche: dwie wizje człowieka*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Łódzkiej”. Nauki Społeczno-Ekonomiczne 1975, nr 195, z. 2, s. 27-34.
- K. Świącicka, *Życie i historia w refleksji Fryderyka Nietzschego*, „Człowiek i Światopogląd” 1975, nr 9, s. 100-111.
- R. Nycz, *Homo irrequietus: Nietzscheizm w twórczości Wacława Berenta*, „Pamiętnik Literacki” 1976, nr 2, s. 45-82.
- E. Bięńkowska, *Fryderyk Nietzsche i dylematy myśli niemieckiej*, „Więź” 1976, nr 6, s. 38-47.
- A. Tatariewicz, *Pod słońcem Dionizosa. Szkic do portretu Nietzschego*, „Więź” 1976, nr 12, s. 69-83 [filozofia F.N. jako „ekspresja osobowości”, antyfeminizm F.N. i jego geneza, literackie „komentarze” do F.N.].
- W. Kaniowski, *Koncepcja sztuki Fryderyka Wilhelma Nietzschego*, „Studia Filozoficzne” 1976, nr 4, s. 203-211.
- M. Wesołowski, *Tomasz Mann: wyznawca i obrońca Nietzschego*, „Życie Literackie” 1976, nr 25, s. 5.
- E. Rosner, *Stefan Żeromski a Fryderyk Nietzsche*, „Nurt” 1976, nr 6, s. 21-23.
- W. Kaniowski, *Homo creator. F. Nietzsche - K. Marks - St. Brzozowski*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Łódzkiej”. Nauki Społeczno-Ekonomiczne, z. 4, s. 27-42].
- W. Ogiński, *Przybyszewski a filozofia Nietzschego*, „Człowiek i Świat” 1977, nr 40, s. 54-70.
- K. Kwiecień, *Nietzscheizm Wacława Berenta*, „Edukacja Filozoficzna” 1977, nr 24, s. 367-373.
- Z. Kuderowicz, *Nowatorstwo i tradycja w myśli modernistycznej*, „Człowiek i Światopogląd” 1977, nr 10, s. 10 [modernistyczne „wyzwalanie od historii” przejęte od F.N.].
- W. Ogiński, *Przybyszewski a filozofia Nietzschego*, „Człowiek i Światopogląd” 1977, nr 19, s. 54-82.
- J. Pietrowski, *Uczeń Nietzschego - Antoine Saint-Exupéry*, „Faktor” (Jednodniówka Klubu Dziennikarzy Studenckich Zarządu Wojewódzkiego Socjalistycznego Związku Studentów Polskich w Zielonej Górze), 1978, z. IV, s. 18.
- E. Szperling, *O Nietzscheńskiej woli w ujęciu Anatola Lunczarskiego*, „Człowiek i Światopogląd” 1978, nr 12, s. 71-81.
- E. Wawro, *Wątki nietzscheańskie w twórczości Emmanuela Mouniera*, *Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* 1978, nr 229, s. 107-120 [wspólne wątki personalizmu, egzystencjalizmu i filozofii F.N.; Nietzscheańska krytyka moralności mieszczańskiej (również chrześcijańskiej) podjęta przez Mouniera; F.N. jako przeciwnik ideologiczny personalizmu].
- J. Ożarowski, *Rola metafizyki Fryderyka Nietzschego w myśleniu istotnym Martina Heideggera*, „Humanitas” 1979, t. 2, s. 147-161.
- M. Bristiger, *Nietzsche jako kompozytor (kilka uwag po lekturze jego utworów)*, „Teksty” 1980, nr 3, s. 95-106.
- S. Cichowicz, *Filozof i dziewczynka*, „Teksty” 1980, nr 3, s. 1-9 [wprowadzenie do zeszytu monograficznego poświęconego F.N., pokrewieństwo niewinności bytu dziecka z filozofią F.N.].

- E. Feliksiak, *Tomasz Mann i Nietzsche*, „Teksty” 1980, nr 3, s. 138-149.
- N. Gładziuk, *Niemiec i Grecy, czyli na tropach światła*, „Teksty” 1980, nr 3, s. 71-94.
- K. Sabik, *Recepcja myśli Nietzschego w Hiszpanii*, „Teksty” 1980, nr 3, s. 149-160 [artykuł na podstawie studium G. Sobejano, *Nietzsche en Espaha*, Madrid 1967].
- K. Sauerland, *Fryderyk Nietzsche: „Tako rzecze Zarathustra” - odczytanie literacko-filozoficzne*, „Teksty” 1980, nr 3, s. 48-70.
- J. Tomkowski, *Pustelnik - mędrzec - kusiciel*, „Teksty” 1980, nr 3, s. 33-47.
- J. Wocial, *O Nietzschem bez mistyfikacji*, „Człowiek i Światopogląd” 1980, nr 6.
- K. Górniak, *Kultura antyku jako wizja przyszłości. (Kilka uwag o „Narodziinach tragedii” Fryderyka Nietzschego)*, „Studia Filozoficzne” 1981, nr 1, s. 117-127.
- W. Mackiewicz, *Fryderyk Nietzsche - problemy recepcji*, „Studia Filozoficzne” 1981, nr 1, s. 101-115.
- M. Żelazny, *Wpływ Schopenhauera i Wagnera na twórczość młodego Nietzschego*, „Studia Filozoficzne” 1981, nr 9, s. 65-84.
- W. Kaniowski, *Od destrukcji do kreacji (de Sade i Nietzsche)*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Łódzkiej”. Organizacja Zarządzania, 1981, z. 11, s. 33-37.
- W. Karpiński, *Dionizos w Sorrento*, [w:] idem, *Pamięć Włoch*, Kraków 1982, s. 210-220 [zainspirowany pobyt w Sorrento esej o ostatnich latach życia F.N. i o jego „upadku”].
- W. Mackiewicz, *Zejsście Zaratury*, „Studia Filozoficzne” 1982, nr 3-4, s. 43-58.
- W. Mackiewicz, *W poszukiwaniu twórczej tożsamości (Przybyszewski i Nietzsche)*, „Miesięcznik Literacki” 1982, nr 11, s. 36-43.
- J. Miklaszewska, *Polemika Artura Górskiego z Fryderykiem Nietzschem. Z dziejów recepcji niemieckiej filozofii życia w Polsce*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej” 1982, nr 28.
- J. Pietrzak, *Wiedza radosna*, „Studia Filozoficzne” 1982, nr 3-4, s. 59-77.
- M. Żelazny, *Wieczny powrót i wieczne powracanie w filozofii Fryderyka Nietzschego*, „Studia Filozoficzne” 1982, nr 11-12, s. 61-72.
- S. Kowalczyk, *Konsekwencje zanegowania miłości i miłosierdzia w myśli Friedricha Nietzschego*, „Chrześcijanin w Świecie” 1983, nr 122, s. 69-77.
- Z. Pajda OP, *Nietzsche a chrześcijaństwo*, „W drodze” 1983, nr 1-2, s. 159-165 [filozofia F.N. konsekwentnym poszukiwaniem Absolutu].
- J. Żelazna, *Niewinny świat wiecznego stawania się (Nietzsche)*, Acta Universitatis Nicolai Copernici. Filozofia, 1983, z. 7, s. 97-123.
- M. Żelazny, *Chaos i logos (metafizyka w filozofii nietzscheańskiej)*, „Studia Filozoficzne” 1983, nr 11/12, s. 257-265.
- J. Pietrzak, *Młodość Fryderyka Nietzschego (1844-1869)*, „Ruch Filozoficzny” 1984, nr 2-3, s. 199-203.
- J. Żelazna, *„Myślenie istotne” Martina Heideggera jako kontynuacja nietzscheańskiej filozofii czasu*, „Studia Filozoficzne” 1984, nr 1, s. 69-84.
- J. Dobieszewski, *Wątki nietzscheańskie w myśli rosyjskiej i radzieckiej*, „Colloquia Communia” 1985, nr 3-6.
- W. Kaniowski, *Dekadencja i nihilizm w filozofii F.W. Nietzschego*, „Colloquia Communia” 1985, nr 3/5, s. 119-134.
- K. Górniak-Kocikowska, *Religia jako nihilistyczna „wola mocy”*, „Colloquia Communia” 1985, nr 3/5, s. 147-164.

- R.K. Wysokiński, *Afirmacja i bunt w myśli Fryderyka Nietzschego i Alberta Camusa*, „Studia Filozoficzne” 1985, nr 5-6, s. 143-151.
- J. Pietrzak, *Relatywizm etyczny Fryderyka Nietzschego*, „Studia Filozoficzne” 1985, nr 5-6, s. 129-141.
- J. Pietrzak, *Immoralizm Fryderyka Nietzschego*, „Studia Filozoficzne” 1985, nr 10, s. 93-108.
- T. Szczepański, *Twórczość Fryderyka Nietzschego w piśmiennictwie polskim. Bibliografia adnotowana (1948-1984)*, „Colloquia Communia” 1985, nr 3-6.
- M. Żelazny, *Śmierć Boga w filozofii Fryderyka Nietzschego*, „Colloquia Communia” 1985, nr 3/6, s. 135-189.
- M. Żelazny, *Koncepcja nihilizmu w późnych poglądach Nietzschego*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici” Filozofia 1985, z. 9, s. 125-138.
- J. Pietrzak, *Amoralizm historyzoficzny. Fryderyk Nietzsche*, „Ruch Filozoficzny” 1986, nr 1, s. 36-44.
- W. Buchner, *Nihilizm mimo woli*, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1986, nr 10, s. 75-86 [antyracjonalizm sednem filozofii F.N.].
- J. Pietrzak, *Idea nadczłowieka w filozofii Fryderyka Nietzschego*, „Studia Filozoficzne” 1986, nr 3, s. 101-116.
- J. Pietrzak, *Bazylejski profesor Nietzsche (1869-1879)*, „Ruch Filozoficzny” 1986, nr 2, s. 145-150.
- J. Pietrzak, *Zaratustra (1879-1889)*, „Ruch Filozoficzny” 1986, nr 4, s. 150-156 [ostatnie lata Nietzschego, jego załamanie].
- H. Buczyńska-Garewicz, *Zaratustra jako nauczyciel radości*, „Studia Filozoficzne” 1986, nr 11, s. 125-145.
- W. Mackiewicz, *Nietzsche*, [w cyklu:] *Wielcy niepokorni (9)* „Nowa Wieś” 1986, nr 15, s. 9, 15-16.
- J. Pietrzak, *Losy jednej myśli*, „Studia Filozoficzne” 1986, nr 11, s. 165-175.
- K. Górniak-Kocikowska, *Rola analizy psychologicznej w Nietzscheańskiej koncepcji filozofii sztuki*, „Studia Filozoficzne” 1986, nr 11, s. 177-188.
- L. Kusak, *Dionizos, czyli szansa uzdrowienia ludzkości*, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1986, nr 10, s. 90-98.
- M. Tomaszewski, *Od kosmosu do chaosu. Nietzsche a Gombrowicz*, „Akcent” 1986, nr 2, s. 70-76.
- R. Kolarzowa, *Schopenhauer, Nietzsche i Wagner o wartościach muzyki*, „Ruch Muzyczny” 1987, nr 11, s. 13-15.
- T. Kwiatkowski, *Egzystencjalne ugruntowanie potrzeby myślenia: Kierkegaard, Nietzsche, Heidegger*, „Studia Filozoficzne” 1987, nr 5.
- J. Pietrzak, *Dzieło Fryderyka Nietzschego*, „Ruch Filozoficzny” 1987, nr 1, s. 135-140.
- J. Pietrzak, *Uniwersalizm europejski a kultury narodowe w filozofii Fryderyka Nietzschego*, „Kultura i Społeczeństwo” 1987, nr 1, s. 95-116.
- J. Pietrzak, *Etyczne aspekty emancypacji kobiet w ujęciu F. Nietzschego*, „Studia Filozoficzne” 1987, nr 6, s. 139-151.
- J. Pietrzak, *Nietzsche a antysemityzm*, „Studia Filozoficzne” 1987, nr 7, s. 117-132.
- J. Gowin, *Wokół Nietzschego*, [w dziale:] *zdarzenia - książki - ludzie*, „Znak” 1988, nr 9, s. 104-109 [omówienie artykułów poświęconych F.N. w „Journal of the British Society for Phenomenology”].
- W. Mackiewicz, *Nietzsche, prawda, fałsz i szczerłość w „Patubie”*, „Edukacja Filozoficzna” 1988, vol. 4, s. 49-59.

- L. Kusak, *Recepcja filozofii Nietzschego w Polsce w okresie międzywojennym (1918-1939)*, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1988, nr 2, s. 57-83.
- W. Patyna, *Teoria wiedzy Fryderyka Nietzschego*, „Archiwum Historii Filozofii Myśli Społecznej” 1988, nr 33, s. 79-105.
- P. Pieniążek, *Problem wiecznego powrotu w filozofii Fryderyka Nietzschego*, Acta Universitatis Lodzensis, Folia Philosophica 1988, z. 5-6, s. 179-201.
- J. Pietrzak, *Zagadnienia ateizmu w pismach Fryderyka Nietzschego*, „Ruch Filozoficzny” 1988, nr 1, s. 38-45 [odczyt na Wydziale Weterynarii SGGW-AR w Warszawie, 6 XI 1986].
- J. Pietrzak, *Polskość Fryderyka Nietzschego*, „Studia Filozoficzne” 1988, nr 1, s. 121-134.
- Ks. S. Kowalczyk, *Koncepcja człowieka i społeczeństwa Fryderyka Nietzschego*, „Roczniki Nauk Społecznych” 1988/1989, z. 1, s. 193-213 [pogłębiona merytorycznie analiza pism F.N., ze wskazaniem w jego doktrynie „elementów nie budzących zastrzeżeń moralnych”].
- W. Karpiński, *Nietzsche - przeistoczenie w Turynie*, „Zeszyty Literackie” 1989, nr 25, s. 7-24 [esej poświęcony załamaniu Nietzschego w Turynie, liczne fragmenty „listów szalonych” F.N.].
- W. Karpiński, *Nietzsche - narodziny Dionizosa*, „Zeszyty Literackie” 1989, nr 26, s. 29-44.
- L. Kusak, *Nietzsche i jego fałszerze*, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1989, nr 1, s. 72-79.
- W. Kaniowski, *Nietzsche sfalszowany?*, „Edukacja Filozoficzna” 1989, nr 8, s. 173-193.
- L. Kusak, *O fałszowaniu spuścizny Nietzschego*, [w dziale:] *Polemiki i dyskusje*, „Edukacja Filozoficzna” 1989, nr 8, s. 195-207 [polemika z artykułem W. Kaniowskiego *Nietzsche sfalszowany?*].
- W. Kaniowski, *Leszkowi Kusakowi w odpowiedzi*, [w dziale:] *Polemiki i dyskusje*, „Edukacja Filozoficzna” 1989, nr 8, s. 209-212 [reakcja na artykuł L. Kusaka, *O fałszowaniu spuścizny Nietzschego*].
- L. Kusak, *Nietzsche i jego fałszerze*, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1989, nr 1, s. 72-79.
- J. Pietrzak, *Stosunek Fryderyka Nietzschego do problemu wojny*, „Ruch Filozoficzny” 1989, nr 2, s. 173-179.
- J. Pietrzak, *Antymilitaryzm Fryderyka Nietzschego*, „Ruch Filozoficzny” 1989, nr 4, s. 391-396.

Druki obce

- G. Lukács, *Nietzsche i faszyzm*, przeł. P. Hertz, „Myśl Współczesna” 1947, nr 3, s. 305-329; [przedruk w:] „Colloquia Communia” 1985, nr 3-6, s. 191-212 [nieznaczne skróty i modernizacja słownictwa].
- G. Lukács, *Nietzsche jako prekursor estetyki faszystowskiej*, przeł. P. Hertz, „Myśl Współczesna” 1947, nr 4, s. 3-28.
- S.F. Odujew, *Nihilizm, historia i współczesność*, tłum. B. Urbankowski, „Studia Filozoficzne” 1972, nr 3-4, s. 71-89 [zmodyfikowany fragment książki Odujewa, *Tropami Zarathustry*, Moskwa 1971, s. 353-374 i 382-385].
- F. Martin, *Tako rzecze Zarathustra*, tłum. Z. Żabicki, [w:] H. Markiewicz, *Sztuka interpretacji*, t. II, Wrocław 1973, s. 19-72.
- L. Andreas-Salomé, *Szczyt i przepaść*, przeł. S. Cichowicz, „Teksty” 1980, nr 3, s. 23-32 [fragm. książki L. Andreas-Salome *Friedrich Nietzsche in seinen Werken*, Wien 1948].

- J. Beaufred, *Heidegger a Nietzsche: pojęcie wartości*, przeł. S. Cichowicz, P. Kamiński, „Teksty” 1980, nr 3, s. 107-128.
- D. Halévy, *Ponad nadzieję i rozpacz* przeł. z franc. S. Cichowicz, „Teksty” 1980, nr 3, s. 11-22 [fragm. książki D. Halévy, *Nietzsche*, Paris 1944].
- G. Lukács, *O poznaniu niemieckiej przeszłości (Przedmowa do „Od Nietzschego do Hitlera”)*, „Studia Filozoficzne” 1980, nr 6, s. 3-19.
- J. Dawydow, *Dwa ujęcia nihilizmu (Dostojewski i Nietzsche)*, przeł. A. Szymański, „Literatura na Świecie” 1983, nr 3, s. 157-191.
- E. Gilson, *Który Bóg umarł?*, przeł. S. Piwko, „Więź” 1984, nr 11-12.
- CG. Jung, *Apolińskie i dionizyjskie (Nietzsche: „Narodziny tragedii”)*, przeł. M. Żelazny, „Colloquia Communia” 1985, nr 3/6, s. 181-189 [fragm. książki *Psychologische Typen*, Zurych 1920].
- G. Lukács, *Nietzsche i faszyzm*, przeł. P. Hertz, „Colloquia Communia” 1985, nr 3/6, s. 191-212 [pierwodruk w:] „Myśl Współczesna” 1947, nr 3, s. 305-329.
- J. Aćin, *Edyp Nietzschego*, przeł. J. Morono, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1985, nr 3, s. 68-71.
- G. Bataille, *O Nietzschem*, „Literatura na Świecie” 1985, nr 10, s. 165-210 [fragmenty książki Bataille’a *Sur Nietzsche*].
- Odziej S.F., *Ścieżkami Zaratustry*, przeł. A.T. Łazarski, „Colloquia Communia” 1985, nr 3-6.
- L. Szestow, *Nietzsche*, przeł. C. Wodziński, „Colloquia Communia” 1985, nr 3/6, s. 165-179 [fragmenty II cz. *Aten - Jerozolimy*].
- K. Jaspers, *O tym jak Nietzsche rozumiany jest przez nas*, przeł. W. Buchner, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1986, nr 10, s. 104-115 [przekład jednego z ostatnich rozdziałów książki *Nietzsche. Einführung in das Verständnis seines Philosophierens*, Berlin 1936].
- E. Kiss, *Nietzsche i Baeumler, czyli o możliwości pozytywnej estetyki faszystowskiej*, „Studia Filozoficzne” 1986, nr 11, s. 148-164.
- CE. Leroux, *Ecce syphilis*, tłum. K. Matuszewski, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1986, nr 10, s. 118-122.
- P. Klossowski, *Turyńska euforia Nietzschego*, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1986, nr 10, s. 124-134 [analiza „epizodu turyńskiego”; list F.N. do Burckhardta z 5 stycznia 1889 roku (s. 126-128)].
- K. Jaspers, *Kłątwa Nietzschego*, przeł. C. Piecuch, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1988, nr 1, s. 73-84 [fragment *Nietzsche und das Christentum*].
- M. Foucault, *Nietzsche, Freud, Marks*, przeł. K. Matuszewski, „Literatura na Świecie” 1988, nr 6, s. 252-261 [F.N., Freud i Marks ponownie ustanowili możliwości hermeneutyki].
- P. Klossowski, *Nietzsche, politeizm i parodia*, „Colloquia Communia” 1988, nr 1-3.
- P. Klossowski, *Pozór filozofa oszusta, fantazmat i zasada rzeczywistości* (fragm. *Nietzsche et le cercle vicieux*), przeł. B. Banasiak, „Colloquia Communia” 1988, nr 1-3, s. 79-81.
- R. Girard, *Mord założycielski w myśl Nietzschego*, przeł. M. Goszczyńska, „Literatura na Świecie” 1988, nr 8/9, s. 414-434 [analiza aforyzmu 125. *Wiedzy radosnej* mającego świadczyć o ukrytej w pismach F.N. „ofiarniczej teorii religii”].
- T. Mann, *Słowo na otwarcie muzycznej uroczystości ku czci Nietzschego*, przeł. M. Łukasiewicz, „Zeszyty Literackie” 1989, nr 26, s. 18-20.
- E. Bertram, *Wenecja*, przeł. M. Łukasiewicz, „Zeszyty Literackie” 1989, nr 26, s. 21-28 [rozdział z książki *Nietzsche, Versuch einer Mythologie*, Bonn 1918].

H. Pepperle, *Rewizja marksistowskiego obrazu Nietzschego? O wewnętrznym związku fragmentarycznej filozofii*, przeł. K. Krzemień, „Studia Filozoficzne” 1989, nr 3, s. 50-85.

Recenzje, omówienia, noty

Polskie wydania książkowe Friedricha Nietzschego

- K. Orzechowski, *Książka dla perypatetyków*, „Nowe Książki” 1973, nr 22, s. 31-32 (rec. F. Nietzsche, *Aforyzmy*, wybór i oprac. S. Uchański, Warszawa 1973).
- B. Kunicki, *Wypisy z Nietzschego*, „Nadodrże” 1974, nr 3, s. 10 (rec. F. Nietzsche, *Aforyzmy*, wybór i oprac. S. Lichański, Warszawa 1973).
- K. Górniak, *Okruchy Nietzschego*, „Nurt” 1976, nr 6, s. 23-24 (rec. F. Nietzsche, *Aforyzmy*, wybór i oprac. S. Lichański, Warszawa 1973).
- ak [A. Kawzan] „Ład” 1984, nr 49, s. 8 [w dziale:] *Książki* (rec. F. Nietzsche, *Ludzkie, arcyłudzkie*, t. 1, przeł. K. Drzewiecki [reprint wydania J. Mortkowicza]).
- T. Skoczek, *Reprinty* [rubryka:] *Poza oficyną*, „Student” 1987, nr 7, s. 13 [reprinty wydania Mortkowicza].

Niemieckie wydania dzieł Nietzschego

- J.R. [Jan Rudzki], „Studia Filozoficzne” 1959, nr 2, s. 197-199 (rec. F. Nietzsche: *Werke in drei Bänden*, hrsg. K. Schlechta, Carl Hanser Verlag, München 1954, 1955, 1956).
- W. Kaniowski, *Wydanie dzieł Nietzschego*, „Studia Filozoficzne” 1978, nr 8, s. 150-151 [charakterystyka wydawnictwa: F. Nietzsche, *Werke. Kritische Gesamtausgabe*, hrsg. K. Schlechta, von. Gruyter, Berlin, New York].
- K. Sauerland, *Nowe wydanie dzieł Nietzschego*, „Teksty” 1980, nr 3, s. 161-163 [omówienie wydania G. Colliego i M. Montinariego].

Prace polskie poświęcone Nietzschemu

- S. Ehrlich, *Książka o Nietzschem*, „Kuźnica” 1948, nr 22, s. 11 (rec. S. Rozmaryn, *U źródeł faszyzmu, Fryderyk Nietzsche*, Warszawa 1947).
- P. Beylin, *Nietzsche w Polsce*, „Przegląd Kulturalny” 1961, nr 24, s. 9 (rec. T. Weiss, *Fryderyk Nietzsche w piśmiennictwie polskim lat 1890-1914*, Ossolineum, Wrocław-Kraków 1961).
- A. Hutnikiewicz, „Pamiętnik Literacki” 1962, nr 3, s. 641-649 (rec. T. Weiss, *Fryderyk Nietzsche w piśmiennictwie polskim lat 1890-1914*, Ossolineum, Wrocław-Kraków 1961).
- R. Taborski, *O recepcji Nietzschego w Polsce*, „Nowe Książki” 1961, nr 15, s. 903-904 (rec. T. Weiss, *Recepcja Fryderyka Nietzschego w piśmiennictwie polskim lat 1890-1914*, Ossolineum, Wrocław-Kraków 1961).
- J. Goślicki, *Dobrze o polonistyce*, „Życie Literackie” 1961, nr 41, s. 8 (rec. T. Weiss, *Fryderyk Nietzsche w piśmiennictwie polskim lat 1890-1914*, Ossolineum, Wrocław-Kraków 1961).
- M. Suchocki, [w dziale:] *Oceny i omówienia*, „Przegląd Zachodni” 1962, nr 1, s. 206-209 (rec. T. Weiss, *Fryderyk Nietzsche w piśmiennictwie polskim lat 1890-1914*, Ossolineum, Wrocław-Kraków 1961).

- J. Nowakowski, *Historycznoliteracki powrót Nietzschego*, „Ruch Literacki” 1962, nr 3, s. 143-145 (rec. T. Weiss, *Fryderyk Nietzsche w piśmiennictwie polskim lat 1890-1914*, Ossolineum, Wrocław-Kraków 1961).
- E. Ostrowska, *Faust w czaku esesmana*, „Przegląd Kulturalny” 1963, nr 21, s. 6 [Otto von Valentin „nadczołowiekiem”] (rec. A. Kuśniewicz, *Eroica*, Warszawa 1963).
- W. Maciąg, *Tajniki gestapowskiej duszy*, „Życie Literackie” 1963, nr 38, s. 6 [„nietzscheańsko-heroiczna” postawa bohatera powieści] (rec. A. Kuśniewicz, *Eroica*, Warszawa 1963).
- T. Burek, *Twarz wroga*, „Twórczość” 1964, nr 4, s. 77-78 [nietzscheańskie motywy w powieści] (rec. A. Kuśniewicz, *Eroica*, Warszawa 1963).
- J. Kuczyński, *Pierwsza i ostatnia książka Gillnera*, „Studia Filozoficzne” 1967, nr 1, s. 234-238 (rec. H. Gillner, *Fryderyk Nietzsche - filozoficzna i społeczna doktryna immoralizmu*, Warszawa 1965).
- W. Szymborska, [w dziale:] *Lektury nadobowiązkowe*, „Życie Literackie” 1974, nr 14, s. 13 [autorka umieściła w adresie bibliograficznym omawianej książki następujący komentarz: „tłumacze różni - niestety w utworach literackich zawiedli zupełnie”]; (rec. F. Nietzsche, *Aforyzmy, wybór, opracowanie i wstęp Stefana Lichańskiego*, Warszawa, PIW 1973).
- E. Dybel, *Dwie twarze - dwa losy?*, „Więź” 1976, nr 6, s. 140-144 (rec. E. Bieńkowska, *Dwie twarze losu. Nietzsche - Norwid*).
- K. Tarnowski, „Znak” 1976, nr 3, s. 433-442 (rec. E. Bieńkowska, *Dwie twarze losu. Nietzsche - Norwid*, Warszawa 1975).
- J.Z. Brudnicki, *Norwid i mysi europejska*, „Poezja” 1977, nr 1, s. 102-104 (rec. E. Bieńkowska, *Dwie twarze losu. Nietzsche - Norwid*, Warszawa 1975).
- M. Wesołowski, [w dziale:] *Recenzje i przeglądy*, „Ruch Literacki” 1977, z. 4, s. 333-336 (rec. E. Bieńkowska, *Dwie twarze losu. Nietzsche - Norwid*).
- T. Płuzański, *Światy w nurcie piekiel*, „Nowe Książki” 1977, nr 7, s. 54-55 (rec. Z. Kuderowicz, *Nietzsche*, Warszawa 1976).
- J. Gutkowski, *Demitologizacja nazizmu*, „Novum” 1979, nr 1, s. 155-159 (rec. Z. Kuderowicz, *Nietzsche*, Warszawa 1976). M. Bajerowicz, *Filozofia paradoksu*, „Tydzień” 1979, nr 5, s. 14-15 (rec. F. Nietzsche, *Aforyzmy*, wybrał, opracował i wstępem opatrzył S. Lichański, Warszawa 1973).
- J. Wocial, *O Nietzschem bez fascynacji*, „Człowiek i Światopogląd” 1980, nr 5, s. 167-173.
- G. Kozera, *Pisarz i filozof*, „Słowo Ludu” 1987, 10 VII, s. 6 (rec. L. Szestow, *Dostojewski i Nietzsche. Filozofia tragedii*, „Czytelnik”, Warszawa 1987).
- K. Jasman, *O walce między rozumem a wolnością i o prawdziwe życie dzięki sprzecznościom*, „Chrześcijanin a Współczesność” 1988, nr 5, s. 102-103 (rec. L. Szestow, *Dostojewski i Nietzsche. Filozofia tragedii*, „Czytelnik”, Warszawa 1987).
- A. Miś, *Nietzsche i Marks a Młoda Polska*, „Nowe Książki” 1989, nr 9, s. 74-75 (rec. W. Mackiewicz, *Nietzscheizm i marksizm w literaturze i filozofii okresu Młodej Polski*, Warszawa 1989).

Prace obce poświęcone Nietzschemu

- H. Elzenberg, „Ruch Filozoficzny” 1959/1960, nr 1-2 [w dziale:] *Recenzje i sprawozdania*, s. 41-43 [falszerstwa dzieł F.N.] (rec. K. Schlechta, *Der Fall Nietzsche. Aufsätze und Vorträge*, München 1958).

- B. Urbankowski, *Powroty Zarathustry*, „Studia Filozoficzne” 1972, nr 3-4, s. 271-279 (rec. S.F. Odujew, *Powroty Zarathustry*, Moskwa 1971).
- L. Gumański, „Ruch Filozoficzny” 1973, s. 17-20 [omówienie:] W. Müller-Lauter, *Nietzsche. Seine Philosophie der Gegensätze und die Gegensätze seiner Philosophie*, Berlin 1971; *Nietzsche-Studien Internationales Jahrbuch für die Nietzsche-Forschung*, herausgegeben von M. Montinari, W. Müller-Lauter, H. Wenzel, Bd. 1, Berlin 1972).
- L. Gumański, „Ruch Filozoficzny” 1975, nr 3-4, s. 288-297 [omówienie:] *Nietzsche-Studien. Internationales Jahrbuch für die Nietzsche-Forschung*, herausgegeben von M. Montinari, W. Müller-Lauter, H. Wenzel, Bd. 2, Berlin 1973.
- T. Komendant, *Przeciw dialektyce*, „Teksty” 1980, nr 3, s. 129-137 (rec. *Nietzsche czytany przez Deleuze'a*).
- T.S. Wróblewski, „Przegląd Zachodni” 1980, nr 5-6, s. 274-278 (rec. T.B. Strong, *Friedrich Nietzsche and the Politics of Transfiguration*, Berkeley - Los Angeles - London 1975).
- K. Górniak, „Nowa fala” w badaniach filozofii Fryderyka Nietzschego, „Studia Filozoficzne” 1982, nr 3-4, s. 166-170 (rec. N. Borg, J. Monthey, D. Schmidt (red.), „Literaturmagazin” 12, *Nietzsche*, Hamburg 1980).
- M. Żelazny, „Ruch Filozoficzny” 1985, nr 3-4, s. 171 (rec. U. Schneider, *Grundzüge einer Philosophie des Glücks bei Nietzsche*, Berlin 1983, s. 228-230).
- L. Starosta, „Fakty” 1987, nr 23, s. 10 (rec. L. Szeszow, *Dostojewski i Nietzsche. Filozofia tragedii*).
- S. Borzym, *Świadectwo Szeszowa*, „Znak” 1988, nr 7, s. 92-97 (rec. L. Szeszow, *Dostojewski i Nietzsche*).
- W. Zajączkowski, *Apoteoza nierzeczywistości*, „Res Publica” 1988, nr 6, s. 114-116 (rec. L. Szeszow, *Dostojewski i Nietzsche*).